

Ajuntament de l'Escala

Assumpte: Modificació Puntual del Pla General d'Ordenació Urbana de l'Escala – Regulació d'usos turístics en la modalitat d'hotels

En Llorenç Pascua Subiranas amb [REDACTED] actuant en nom i representació de la IAEDEN-Salvem l'Empordà associació amb NIF [REDACTED] i domicili social alC/ Santa Margarida, 9 1er 17600 Figueres i en representació de la plataforma cívica Salvem l'Empordà compareix i com millor procedeixi en dret,

EXPOSA

Que l'entitat i la plataforma que representa té com a objectius l'estudi, la defensa i la conservació del medi ambient i del territori.

Que com sigui aquests objectius interessin al bé comú i com a tal estan reconeguts al'article 45 de la Constitució Espanyola.

Que la Sala Segona del Tribunal Suprem, en sentència dictada el 30 de novembre de 1990, en vista el recurs del sumari 12/85 de la Secció Tercera de la Audiència Provincial de Barcelona, reconegué el dret a gaudir del medi ambient com a dret fonamental dels ciutadans espanyols.

Aquesta entitat defensa que "la integració de la conservació de la natura en el procés de presa de decisions socioeconòmiques és indispensable, i que hi ha una clara interdependència entre el manteniment de la integritat dels sistemes naturals i culturals i la provisió d'opcions socials i econòmiques atractives i amb futur. No es podrà avançar cap a la sostenibilitat si no s'assoleix una relació equilibrada entre les necessitats socials, l'activitat econòmica i el funcionament dels ecosistemes, que proveeixen els serveis ambientals *essencials, dels quals depèn no sols la qualitat de vida, sinó fins i tot la pròpia existència humana*" (Josep Mª Mallarach a *Revista de Girona*).

Que després de consultar l'aprovació inicial del POUM, volem fer les següents alegacions dins el termini establert,

AL-LEGACIONS

1. NECESSITAT DE MODIFICAR EL POUM DE L'ESCALA

El Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU) vigent es va aprovar a la Comissió d'Urbanisme de Girona el 9 de juny de 1993. Després de 31 anys, s'han aprovat moltes eines de planificació territorial per la Generalitat de Catalunya, alhora s'ha executat gran part de les previsions que estableix el PGOU i ens trobem en un nou escenari social, econòmic i ambiental que requereix ineludiblement d'una reformulació del planejament municipals que ha de servir per ordenar el desenvolupament urbanístic sostenible del municipi.

En la pàgina web de l'ajuntament de l'Escalade en el lloc on hi ha els documents base per a la revisió del PGOU, explica molt explícitament la necessitat de revisar el planejament vigent per diverses raons que exposem literalment a continuació:

Des de l'aprovació definitiva del Pla general s'ha produït una modificació àmplia i en profunditat de la legislació urbanística, del sòl i de l'habitatge amb l'aprovació de diferents textos legals que no han estat traslladats al planejament urbanístic de qualsevol municipi.

La manca d'adaptació del Pla general no ho és solament en relació a les Lleis vigents, sinó que també es produeix en relació a diversos Plans jeràrquicament superiors. A saber:

- El Pla director urbanístic del sistema costaner,
- La delimitació de la Xarxa Natura 2000.
- La Llei 15/2010, del 28 de maig, de declaració del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, de dues reserves naturals parcials i d'una reserva natural integral.
- El Pla territorial parcial de les Comarques Gironines.
- El Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge dels Aiguamolls de l'Alt Empordà.
- El Pla Director Urbanístic dels sòls no sostenibles del litoral gironí.

Ens trobem, doncs, amb un planejament urbanístic que conté moltes determinacions que són incoherents tant amb les Lleis com amb els plans de jerarquia superior, situació que justifica l'adaptació del Pla general.

D'altra banda, la major part de la legislació sectorial ha canviat substancialment, com per exemple la de comerç, la d'edificació o la d'habitatge. Aquests canvis comporten que en alguns casos les previsions del Pla general no es poden dur a la pràctica.

Des de l'aprovació definitiva del Pla general s'han aprovat gairebé 40 modificacions puntuals que no han estat refoses i que, coincidint amb el mateix objectiu de disposar d'un document més precís i sense contradiccions, cal considerar en el nou planejament. Finalment, la cartografia de base sobre la que es va realitzar el Pla general no representa amb suficient precisió la realitat física i comporta una contínua problemàtica en la seva interpretació. Actualment, es disposa d'una cartografia digital actualitzada que ha de permetre millorar la qualitat formal del planejament.”

Així, doncs, la revisió del planejament urbanístic vigent resulta necessària, oportuna i convenient i es justifica per les raons anteriorment exposades.

El 7 de març de 2016 el Ple de l'Ajuntament de l'Escala, va acordar iniciar el procés de formulació del Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM). Des d'aleshores el POUM segueix fent modificacions com pedaços en el seu planejament. La modificació puntual que es planteja és d'un abast important que té conseqüències ambientals, socials i econòmiques que cal estudiar amb rigor i de manera àmplia i transversal i no seguint les directrius dels que volen desenvolupar hotels al municipi.

2. AIGUA

La situació de sequera que s'està vivint Catalunya durant els darrers tres anys és molt severa. Tots els informes de canvi climàtic estan advertint que aquests episodis cada vegada seran més severs i freqüents. És per aquest motiu, que la disponibilitat (en quantitat i qualitat) és un paràmetre bàsic a considerar.

En data d'avui, a març de 2024, el municipi de l'Escala es troba en l'estat d'alerta pel que fa al Pla Especial de Sequera. En funció d'aquests escenaris, l'Agència Catalana de l'Aigua estableix unes obligacions de volum disponible d'entrada al dipòsit

municipal segons els 250 litres/hab dia (incloent les activitats econòmiques i comercials)

Segons dades de seguiment del consum global per a l'abastament de població i el resum de dotacions mensuals municipals calculades a partir de les dades informades per les entitats subministradores, l'Escala té el següents consums (litre/hab dia)

oct-23	nov-23	des-23	gen-24
274	299	277	313

Per tant, incompleix en escriu les obligacions en l'estat més lleu del Pla Especial de Sequera. Cal tenir en compte que el volum disponible en cas d'emergència hauria de ser de 200 l/hab dia. I cal tenir en compte que encara no s'ha entrat en temporada turística. Aquestes dades demostren que no és sostenible seguir ampliant oferta turística sinó ans al contrari, cal virar cap a una substancial reducció.

Si avaluem l'altre principal paràmetre de l'aigua que és la qualitat, tampoc està el municipi per permetre cap altre creixement. En aquests moments hi ha llum verda per a la construcció d'una estació de tractament d'aigua potable (ETAP) per garantir l'abastament i la qualitat de l'aigua al municipi. Actualment, l'Escala s'abasteix mitjançant quatre pous actius i un cinquè en reserva. L'aigua captada s'impulsa a través de canonades fins als dipòsits d'emmagatzematge, on l'aigua es tracta per ser distribuïda. Són quatre dipòsits, dos dels quals es troben a la zona del Pedró i dos més al Puig Sec, a Montgó. La nova ETAP millorarà la qualitat de l'aigua, que té problemes amb els paràmetres de ferro, manganès i clorurs. En aquests moments es troba el projecte en aprovació inicial i tan bon punt sigui definitiva caldrà esperar 17 mesos per a la seva construcció.

Tan sols avaluant aquest paràmetre és evident que cal aturar aquesta modificació i la següent d'oferta hotelera. El DECRET LEGISLATIU 1/2010, de 3 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme, en el seu article 3 diu:

Concepte de desenvolupament urbanístic sostenible

1. El desenvolupament urbanístic sostenible es defineix com la utilització racional del territori i el medi ambient i comporta conjuminar les necessitats de creixement amb

la preservació dels recursos naturals i dels valors paisatgístics, arqueològics, històrics i culturals, a fi de garantir la qualitat de vida de les generacions presents i futures.

2. El desenvolupament urbanístic sostenible, atès que el sòl és un recurs limitat, comporta també la configuració de models d'ocupació del sòl que evitin la dispersió en el territori, afavoreixin la cohesió social, considerin la rehabilitació i la renovació en sòl urbà, atenguin la preservació i la millora dels sistemes de vida tradicionals a les àrees rurals i consolidin un model de territori globalment eficient.

3. L'exercici de les competències urbanístiques ha de garantir, d'acord amb l'ordenació territorial, l'objectiu del desenvolupament urbanístic sostenible.

És evident que actualment, amb el que hi ha construït i amb les places turístiques del municipi no es pot garantir un creixement sostenible. El canvi climàtic, com s'ha anat advertint des de fa dècades, tensionarà activitats econòmiques (pagesia versus turisme) i alhora els vectors ambientals més bàsics com és l'aigua. És per aquesta raó, que és inadmissible qualsevol creixement turístic al municipi. L'Escala multiplica per 8 la seva població a l'estiu i si en aquests moments no es poden complir les obligacions del Pla Especial de Sequera ni la qualitat de l'aigua és evident que no es pot tramitar aquesta modificació puntual del sector hotelier.

3. TURISME I RIQUESA

Aquesta modificació puntual es justifica apel·lant a disposar de més turistes per tenir més llocs de treball i més activitats econòmiques. Aquest objectiu no compleix els objectius ODS, tal i com pretén justificar els objectius de la modificació puntual.

Actualment hi ha molta bibliografia que demostra que com més turistes posem en un territori ja de per sí tensionat, la població esdevé cada vegada més pobre.

Si mirem la renda als dos indrets més turitzats a casa nostra, els resultats són esborronadors: la Catalunya del Nord és el quart departament més pobre dels 95 que existeixen a la França metropolitana i les Balears han passat de ser la segona regió més rica d'Espanya a principis d'aquest segle a ser la setena el 2019. I això que en 20

anys han passat d'11,2 milions de turistes estrangers a 16,4 milions: un 20% més! El mateix passa amb els municipis de la Costa Brava, que són grans dependents a nivell econòmic del turisme, i són municipis on el PIB per càpita és inferior a la mitjana.

Sabem que l'hosteleria i la restauració estan entre els sectors laborals menys pagats, mentre que el boom en el sector immobiliari causat pel sector turístic fa que, mentre aquest crea uns salaris baixos, alhora repercuteix sobre el preu del lloguer o compra d'habitatges. Actua doncs, empobrint a la societat. Posa dificultats als joves per emancipar-se, fent que aquests hagin de marxar dels pobles, i deixant municipis com a pobles fantasma durant l'hivern.

Uns pobles que, regits per uns planejaments urbanístics obsolets, segueixen la lògica franquista del turisme de masses, i a través de la destrucció ambiental i paisatgística del litoral permeten la instal·lació de més i més residències turístiques. El fet que acaba repercutint sobre els habitants dels municipis de costa, i no només sobre el dret a l'habitatge, sinó també sobre la destrucció de l'entorn que conforme la identitat de la població. Com més turisme, més dificultat d'accés per la poca oferta possible i més es troben els preus desorbitats.

4. LLEI DE CANVI CLIMÀTIC

L'article 25 de la llei 16/20174 de canvi climàtic parla sobre turisme, i diu el següent:

1. Les mesures que s'adoptin en matèria de turisme han d'anar encaminades a un canvi cap a un model més sostenible, menys consumidor de recursos i respectuós amb el territori i a reduir la vulnerabilitat i les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, i concretament han d'anar encaminades a:

a) El foment d'un model turístic que avalui les noves situacions, tant les oportunitats com les amenaces, derivades dels impactes del canvi climàtic.

b) El tractament integral de la sostenibilitat del sector turístic, incloent-hi els recursos, productes i destinacions.

c) La sensibilització i informació tant dels treballadors del sector com dels turistes sobre l'ús sostenible dels recursos.

És l'ampliació de les places hoteleres al municipi de l'Escala una mesura que avanci cap a un model més sostenible? Serveix per consumir menys? I per respectar un territori de primera línia de mar que, any rere any, rep més pressió?

El primer apartat de l'article 25 de la llei 16/2017 es diu que les mesures que s'adoptin en l'àrea del turisme han d'anar encaminades a un seguit de punts que, ni esmenta ni avalua la present modificació del planejament.

El canvi climàtic, una problemàtica que ja és plenament visible avui en dia, especialment amb l'increment de les temperatures i pel període de sequera que estem vivint, no ha estat considerat, en cap moment, per fer la Modificació Puntual del PGOU de l'Escala. I la llei 16/2017, quan en el seu article parla de turisme, ho fa perquè totes les noves mesures, i amb això s'entén noves ordenacions i planejaments, també els de nivell municipal, han de tenir en compte aquesta situació que ens amenaça, com a espècie, als nostres dies. Així, no s'han avaluat les situacions derivades del canvi climàtic, ni les oportunitats, ni les amenaces, tal i com s'indica en el punt a) del primer apartat de l'article que ens ocupa.

A més a més, ni la modificació ni les respectives mesures que ha pres l'Ajuntament de l'Escala van en la direcció d'un tractament integral de la sostenibilitat del sector turístic. No s'avalua de forma holística en cap cas. Ni s'ha fet un treball de sensibilització de la població en general (la majoria d'ella dedicada al sector turístic), ni als mateixos visitants sobre l'ús sostenible dels recursos. O és que els visitants que tenim actualment i que aniran en augment de cares a l'estiu coneixen la situació de crisi hídrica en que es troba la comarca?

En el seu punt 3, l'article 25 continua així:

3. El Govern, amb l'objectiu de reduir la vulnerabilitat davant de fenòmens meteorològics extrems i en el marc dels instruments de col·laboració, ha d'instar els municipis que tinguin la consideració de turístics a disposar, en el marc de llurs competències, d'una planificació que incorpori una avaluació de les mesures específiques per a garantir els serveis bàsics municipals en època de màxima afluència turística i els ha de donar suport. Aquests serveis bàsics inclouen l'abastament d'aigua potable, el subministrament d'energia, la gestió de residus, el transport, la depuració d'aigües residuals urbanes i l'atenció primària de salut.

L'Escala, com a municipi turístic, no compta amb una planificació que permeti garantir els serveis bàsics municipals, sobretot en època de màxima aflluència turística. El municipi que ens ateny depèn de l'aqüífer del Baix Ter i es troba en situació d'alerta actualment, el que implica que hi ha restriccions en tots els sectors: agrícola, ramader, industrial, recreatiu i domèstic. La situació de sequera està sent llarga i duradora, i pot ben ser que es converteixi en estructural. De mentre, el consistori de l'Escala ha plantejat dues modificacions del planejament municipal per tal d'augmentar places hoteleres i places de càmping. Això, comporta un risc pel que fa a l'abastament d'aigua, ja que, si bé de moment no ens trobem en un règim d'excepcionalitat o emergència, no seria descabellat pensar que s'hi podria arribar. I si en algun moment els recursos hídrics van a la baixa, s'haurà d'abastir a una població estacional, els turistes, els que tenen uns consums d'aigua molt més elevats, sobretot en hotels, i es pot arribar a posar en risc l'abastament d'aigua potable per a la població en general.

A banda de l'aigua, però, com sabem, hi ha d'altres grans infraestructures públiques necessàries per a garantir serveis bàsics, com l'abastament d'energia i la recollida de residus. En un context d'emergència ambiental com el que patim, els lobbies hotelers i immobiliaris no fan més que propugnar una fuga cap endavant amb més inversions públiques per fer dessaladores i incrementar la disponibilitat energètica sense adonar-se de la retroalimentació que comportaran en plena crisi climàtica.

És per aquest motiu que expressem, i per garantir també els serveis bàsics esmentats en el propi article, que cal una planificació que incorpori l'avaluació dels recursos que té el municipi i el topall fins on es garanteixen els serveis anomenats.

L'allau turística ha provocat un sobredimensionament de les infraestructures dels serveis bàsics com l'aigua, l'energia o els residus. Per poder gestionar les puntes de demanda en consum i escombraries coincidint amb el ple de l'estiu, s'han fet quantioses inversions en potabilitzadores, regeneració d'aigües, centrals elèctriques fòssils i incineradores. El cost econòmic és enorme, només superat per les contínues ampliacions d'infraestructures aeroportuàries i de carreteres. En conjunt, reflecteixen una socialització de costos a fi d'apuntalar un creixement turístic infinit: la ciutadania resident és qui paga exclusivament o en la seva major part tot això mentre el benefici és per a uns pocs. Per això, és crucial trencar amb l'estructura tarifària actual d'aquests serveis i que sigui el mateix sector qui es responsabilitzi del proveïment d'aquests serveis.

Ja per acabar, cal ser conscients que “l’activitat turística porta associada nombrosos impactes territorials i ambientals sent la responsable del 8% de les emissions de gasos d’efecte hivernacle¹, la principal font d’emissions de les quals és la mobilitat”. Així, tot i els impactes degudament reconeguts del turisme a les emissions de CO2, no s’esmenta el canvi climàtic, ni la mitigació d’aquest en cap moment en la modificació del planejament. Aquest text és completament ahistòric.

Per tot plegat,

SOL·LICITEM

- Que es tinguin en compte les al·legacions presentades
- Que aquesta entitat sigui considerada com a interessada i, d’acord amb el que disposa l’article 35,a) de la llei 30/1992, de 26 de novembre, modificada per la llei 4/1999, de 13 de gener, la llei 55/1999, de 29 de desembre, (d’incorporació de la Directiva 90/313/CEE a l’ordenament intern espanyol).

Figueres, 30 d’abril del 2024

Signat, als efectes escaients

Llorenç Pascua Subirans

President de la IAEDEN i en representació de Salvem l’Empordà

---

¹ Anna Rico, Julia Martínez-Blanco, Marc Montlleó, Gustavo Rodríguez, Nuno Tavares, Albert Arias, Jordi Oliver-Solà (2019), *Carbon footprint of tourism in Barcelona*.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0261517718302206>